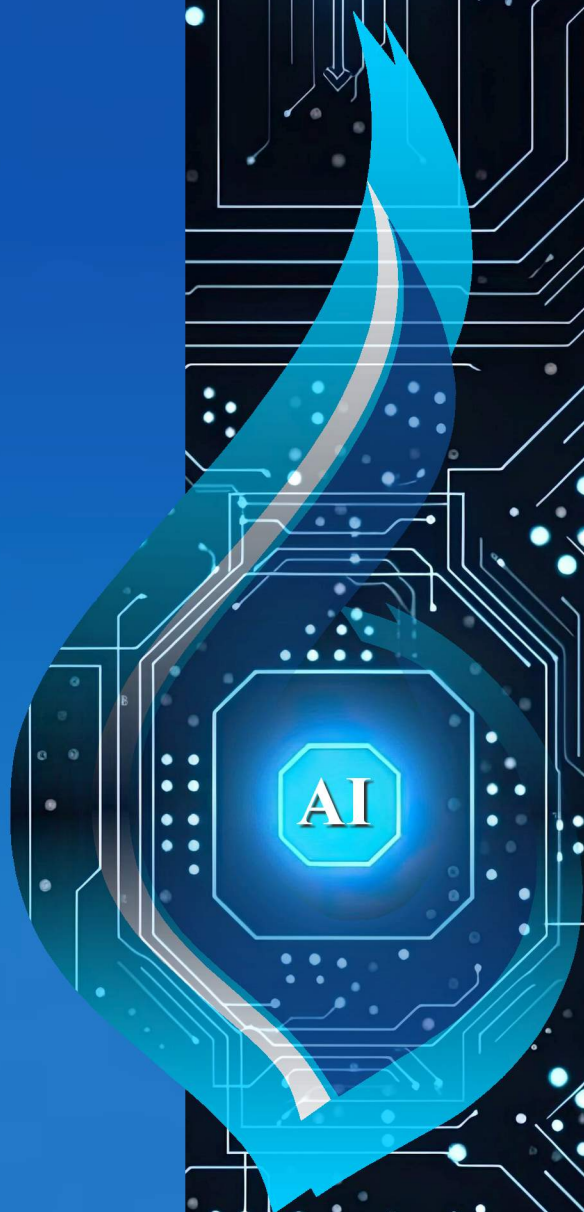

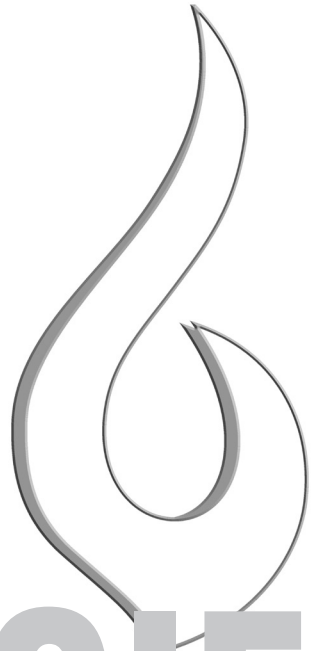
Żyćie konsekwrowane

Sztuczna inteligencja

kwartalnik, styczeń-marzec, 1 (171) 2026

www.zk.klaretyni.pl

ŻYCIE
KONSEKROWANE

Wydawca i adres Redakcji
Wydawnictwo Misjonarzy Klaretynów „Palabra”
ul. Poborzańska 27, 03-368 Warszawa
Filia: ul. Wieniawskiego 38, 51-611 Wrocław
tel. 730 468 633; 693 150 853
e-mail: zk@klaretyni.pl
www.zk.klaretyni.pl

Rada Naukowa

Bp J. Kiciński CMF (przewodniczący), P. Bęza CMF, ks. M. Chmielewski,
J.W. Gogoła OCD, K. Lubowicki OMI, ks. A. Łuźniak, ks. J. Machniak,
ks. W. Misztal, ks. R. Nęcek, ks. K. Radzki, ks. bp A. Siemieniowski,
ks. J. Tupikowski, ks. S. Urbański.

Redaktor tematyczny wydania

P. Liszka CMF

Redakcja

M. Jeżowski CMF (redaktor naczelny)

Tłumaczenia streszczeń

A. Kobyłski CMF

Korekta

R. Kycia CMF

Druk

Drukarnia JAKS, ul. Bogedaina 8, 50-514 Wrocław

Okładka

Użyto grafiki wygenerowanej za pomocą AI przez Ploen Kongsuwan
z Tailandii. www.vecteezy.com/free-photos/ai-background

Warunki prenumeraty

Prenumerata przyjmowana jest przez cały rok:

krajowa – 120 PLN

zagraniczna – 200 PLN

elektroniczna – 80 PLN

Wpłaty na konto bankowe:

Bank Pekao S.A. Oddział Wrocław

83 1240 1994 1111 0000 2496 7213

*Chęć otrzymania faktury VAT prosimy zgłaszać przed dokonaniem wpłaty na
adres zk@klaretyni.pl wraz z dokładnymi danymi do faktury.*

Redakcja zastrzega sobie prawo skracania tekstów i zmiany tytułów.

Spis treści

Od Redakcji	5
 Ks. Jan Kazimierz Przybyłowski Człowiek religijny i sztuczna inteligencja „w gościnnym, wspólnym domu” Artykuł dyskusyjny na podstawie „Antiqua et nova” w aspekcie teologii stosowanej	 16
 Przemysław Kazienko Rewolucja sztucznej inteligencji: wyzwanie dla społeczeństwa i Kościoła	 34
 Ks. Wiesław Przygoda Sztuczna inteligencja – sprzymierzeniec czy zagrożenie dla życia chrześcijańskiego?	 49
 Monika Przybysz Deus ex Machina czy idol cyfrowy? Wyzwania sztucznej inteligencji dla życia konsekrowanego i posługi kapłańskiej	 67
 Martín Carbajo Núñez OFM Świat cyfrowy, sztuczna inteligencja i życie konsekrowane	 81
 Antoni Badura CMF Bóg vs algorytm. Stare i nowe w poznaniu człowieka	 97

STUDIA I REFLEKSJE

 Jan Sypko SCJ Św. John Henry Newman (1801-1890)	 112
---	--------------------

Jan Sypko SCJ

Objawienia Matki Bożej w Gietrzwałdzie na trudne czasy dla Polski i Polaków	123
--	------------

Martín Carbajo Núñez OFM¹

Rzym

Świat cyfrowy, sztuczna inteligencja i życie konsekrowane²

Słowa klucze: sztuczna inteligencja, prawda, miłość, Bóg, osoba, piękno, technologia, informacja.

Streszczenie

Wskutek szybkiego rozwoju technologii w erze cyfrowej jesteśmy poddawani nadmiarowi informacji, który utrudnia refleksyjną asymilację i zmniejsza głębiej relacji międzyludzkich, nie przekłada się na mądrość ani nie pomaga w lepszym zrozumieniu naszego istnienia w świecie. Takie jest dzisiaj nasze środowisko życia. W obliczu zalewu bodźców informacyjnych, osoby konsekrowane muszą w nim żyć odpowiedzialnie, pielęgnować własny charyzmat, świadczyć o znaczeniu życia wewnętrznego i kontemplacji.

¹ Urodzony w 1958 hiszpański franciszkanin, doktor teologii moralnej, magister komunikacji społecznej, filolog, technik informatyk. Obecnie wykłada teologię moralną i etykę komunikacji w Rzymie: na Papieskim Uniwersytecie Antonianum i na Papieskiej Akademii Alfonsianum, oraz w Berkeley (USA) we Franciszkańskiej Szkole Teologicznej. W latach 2021-2022 wykładał również w Olsztynie na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim. Opublikował kilkadziesiąt książek, w tym pięć w języku polskim: *Siostra Matka Ziemia. Franciszkańskie korzenie Laudato Si'*, Olsztyn 2019; *Wolna i braterska ekonomia. Perspektywa franciszkańska*, Olsztyn 1919; „*Wszystko jest połączone*”. *Integralna ekologia i komunikacja w erze cyfrowej*, Olsztyn 2020; *Być franciszkaninem w erze cyfrowej. Nowe wyzwania, nowa nadzieja*, Olsztyn 2022; *Świętowanie życia. Reguła i Boże Narodzenie w Greccio (1223-2023)*, Olsztyn 2023, oraz kilkaset artykułów naukowych, w tym jedenaście na łamach „*Studia Elbląskie*” (w latach 2019-2025), cztery w „*Forum Teologiczne*” (2019-2022) i jeden w „*Warszawskich Studiach Teologicznych*” (2022). W latach 2024-2025 ukazało się 19 jego artykułów o sztucznej inteligencji w różnych czasopismach naukowych w pięciu językach. ORCID 0000-0002-2814-5688.

² Jest to skrót, zaledwie 1/5 część książki *Mundo digital y vida consagrada. Oportunidades y desafíos*, opublikowanej w ramach monografii (tom 138) dołączonej do drugiego numeru „*Vida Religiosa*” w 2025 roku.

W epoce sztucznej inteligencji, która ułatwia tworzenie i rozpowszechnianie treści wyglądających jak prawdziwe, zacierających granicę między prawdą a fałszem, osoby konsekrowane są wezwane do dawania świadectwa mądrości serca, do bycia świadkami takiego życia w prawdzie, które charakteryzuje dzieci Boże.

W tym opracowaniu poddajemy analizie szanse i wyzwania, jakie kultura cyfrowa stwarza dla rozwoju człowieka, a w szczególności dla życia konsekrowanego. Media cyfrowe, „wyszukiwarki i sieci społecznościowe są punktem, w którym rozpoczyna komunikację wiele osób”³, do tego stopnia, że „stały się one konstytutywnym elementem relacji międzyludzkich oraz procesów społecznych, gospodarczych, politycznych i religijnych”⁴. „Dla wielu rzeczywistością jest to, co środki przekazu uznają za rzeczywiste”⁵. Faktycznie, „postrzeganie nas samych, innych i świata zależy od wpływu, jaki wywierają na nas te technologie”⁶. „Środki społecznego przekazu osiągnęły takie znaczenie, że dla wielu są głównym narzędziem informacyjnym i formacyjnym, przewodnikiem i natchnieniem w zachowaniach indywidualnych, rodzinnych, społecznych”⁷.

Byłoby złudzeniem sądzić, że możemy ignorować nowe technologie informacyjne i komunikacyjne, skoro stanowią już one część naszego codziennego życia. Ich wszechobecność i mobilność sprawiają, że nie da się ich kontrolować, tak jak dawniej. Nie chodzi o to, aby się przed nimi chronić, ale aby nauczyć się korzystać z nich w sposób odpowiedzialny, tak aby stały się one czynnikiem humanizacji. Rzeczywiście, „nauka i technologia są wspólnym dziełem ludzkiej kreatywności, дарowanym nam przez Boga”⁸.

Osoby konsekrowane muszą nauczyć się żyć i wyrażać siebie w tym nowym środowisku kulturowym, unikając biernego

³ Benedykt XVI, Orędzie na 46 Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu (2012).

⁴ Benedykt XVI, Orędzie na 42 Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu (2008).

⁵ Papieska Rada do Spraw Środków Społecznego Przekazu, Instrukcja *Aetatis Novae* (1992), 4

⁶ Synod Biskupów 2012, *Instrumentum laboris*, 60.

⁷ Jan Paweł II, Encyklika *Redemptoris missio* (1990), 37.

⁸ Franciszek, Encyklika *Laudato si'* (2015), 102. Jest to cytat z: Jan Paweł II, *Przemówienie do naukowców i przedstawicieli Uniwersytetu Narodów Zjednoczonych*, Hiroshima 25 lutego 1981, 3: AAS 73 (1981) 422.

lub krytycznego korzystania z technologii. Te „cudowne wynalazki techniki”⁹ są „darem Boga”¹⁰, a Kościół „czułby się winny”, gdyby z nich nie korzystał¹¹. Wymaga to zapoznania się z ich językiem, dynamiką i symbolami, aby móc w pełni zintegrować się z tą rzeczywistością i świadczyć w niej o wartościach Ewangelii.

Epoka cyfrowa

„Dzisiaj jesteśmy świadkami nie tylko czasu przemian, ale czasu prawdziwej i w pełnym tego słowa znaczeniu zmiany epoki” – napisał papież Franciszek¹². Przestrzeń cyfrowa została już zaakceptowana przez większość światowej populacji jako idealne środowisko do wyrażania ludzkiej potrzeby komunikowania się i budowania wspólnoty. Najnowsze raporty Międzynarodowej Unii Telekomunikacyjnej i platformy *DataReportal* wskazują, że ponad 65% światowej populacji regularnie korzysta z internetu¹³.

Nowa kultura

Powstaje nowa kultura, nowy sposób dostępu do informacji i postrzegania czasu, relacji i tożsamości. Wszyscy jesteśmy zanurzeni w tym ekosystemie medialnym, który niczym atmosfera „otacza nas i przenika ze wszystkich stron”¹⁴.

„Zmiana, jaka dokonała się dziś w komunikacji zakłada, bardziej niż tylko rewolucję techniczną, całkowitą transformację sposobu, w jaki ludzkość postrzega otaczający ją świat, a percepcja weryfikuje i wyraża”¹⁵.

Zazwyczaj postrzegamy technologie informacyjno-komunikacyjne jako zwykłe narzędzia do naszej dyspozycji, podczas gdy

⁹ Sobór Watykański II, Dekret *Inter mirifica* (1963), 1.

¹⁰ Papieska Komisja ds. Środków Społecznego Przekazu, Instrukcja *Communio et progressio* (2009) 2. Jest to cytat z: Pius XII, Encyklika *Miranda prorsus* (1957).

¹¹ Paweł VI, Adhortacja apostolska *Evangelii nuntiandi* (1975), 45.

¹² Konstytucja apostolska *Veritatis Gaudium* (2017), 3. Jest to cytat z jego przemówienia we Florencji, 10 listopada 2015.

¹³ www.itu.int/itu-d/reports/statistics/2023/10/10/ff23-internet-use/

¹⁴ Carlo Maria Martini, *Il lembo del mantello. Per un incontro tra Chiesa e mass media*, Centro Ambrosiano, Milano 1991, s. 12.

¹⁵ Papieska Rada do Spraw Środków Społecznego Przekazu, Instrukcja *Aetatis Novae* (1992), 4.